

Васа Павковић

ФУГА ПРОЛАЗНОСТИ

Милан Вучићевић: *Огблесци*,
Народна библиотека „Стефан Првовенчани”, Краљево, 2008

Међу десетак разноврсних и квалитетних наслова у најновијем колу краљевачке едиције *Поезија, данас* објављена је и песничка књига *Огблесци* Милана Вучићевића. Реч је о петој по реду Вучићевићевој књизи, на чије је песништво, чини ми се тако, пажњу књижевне јавности скренула њена врло добра претходница с насловом *Паирићи, ѿлавей* (Београд, 2005).

У *Огблесцима* Милан Вучићевић не мења битно свој препознатљиви и маниристички рукопис. Његови текстови се остварују као ауторска варијација лирске прозе или као доста крхка фрагментарна песма. У оба случаја код песника је снажно присутна тенденција да се и лирске прозе и фрагменти уланчавају у циклусе, односно да се надовезују један за другим, у некој врсти исповесне поемичке нужности. Стиче се утисак да Милан Вучићевић јако добро ослушкује свој таленат и да је у овој фази свог певања бољи кад песнички текст гради као неку врсту емоционалног извештаја, лагано развијаног у више решеткастих (целановских) одломака, него у класичној појединачној песми. Стога пред њим стоји могућност преласка на претежнији облик лирске песме (или можда, што да не, и рад на знатно развијенијем облику дуге поеме).

Пажљивије читање, међутим, показаће да у компоновању ових циклуса, песник примењује релативно различите глобалне стратегије (поштујући на нивоу проседа фрагментаристичку поетику ситних, прецизних детаљистичких убода у оквиру меланхоличне, суздржане дескрипције).

У првом циклусу *Огломиш, куџија*, сачињеном од десет одломака, текст настаје контрапунктним суочавањем двеју енергија. Један део текста, одштампан класичним слогом, лирски евоцира извесну ситуацију, дешавање, опис пејзажа... нешто што је, видеће се убрзо, одсутно из реалности. Други део текста (у оквиру исте песме) одштампан италиком, прелази у психолошки актуелну раван, као једна врста постериорног коментара лирског субјекта. Тако се постиже више резултата. С једне стране, разоткрива се релација две равни реалности, с друге, указује на промену у лирском субјекту, односно: микросвет тренутног осећаја дискретно се супротставља макросвету оног што је сигнирано као прошло, угашено, притајено, неизвесно... Рецимо, из првотне равни описа прошлости у другом делу текста се склизне у дескрипцију осећања дотле одсутног субјекта, поводом минулог. Негде у хијату ове две лирске целине читалац слути извесну метафизичку језу.

У четвртом фрагменту прве поеме *Ойажања, конџираункиј* Вучићевић, као у некој врсти смисаоног рама бележи:

„... дивна и помало страшна појава
у јесењем шумарку.....”

и наставља из италика:

„*џераса, џогне, чаша џива ... џријајино*
уморан желим да верујем, да као некада,
осећам свейле џихе додире свемира
и ваздуха ...”

Милан Вучићевић и после моје три тачке продужава свој деликатни опис неизвесно удаљене прошлости и затим је уоквирује врло развијеним фрагментом који продужава нарацију из прва два наведена ретка:

„повремено подухне тако слаб ветрић да га једва
осетите, а потом отпочне мирно дубоко шуштање ...”

Веома су смисаоно разноврсни тако изграђени лирски текстови па третирају осећај пролазности, интимне тренутке, моменте осећаја метафизичке језе, пресудне епифаније из породичног живота (предака и потомака). У десетом фрагменту Вучићевић ће, на пример, проблематизовати однос замишљеног и написаног текста. Оно што ове текстове чини вредним сваке читалачке пажње је уобличеност песникових емоција у одломцима, способност да се правим, добро изабраним детаљима предочи жељена ситуација, атмосфера итд. али и интересантан рад у језику, где песник повремено створи сасвим могућу нову реч, на-

чињену у складу с моделима нашег језика, којом показује снагу емоције којом се бави, као и тежњу ка једној надпрецизности у бележењу онога што је очито фино, лично осећање. Ево само неколико лепих и смисаоно веома функционалних речи које је песник начинио у *Одблесцима*: *окрисџаљена* (трава), *свесвејлосне* (наслаге), *омамно* (треперити), *озвездани* (спаситељ), (гримасе) *йрајрисностџи*, *свејлосавејна* (тишина), *усујонијџи* (стихове)... etc.

За други циклус *Одблесака* посебно је важан и успео закључни део с насловом *Екрани (фуџа)*, који се реализује као кратка фрагментарна скоро филмска прича о летовању на мору, с низом фасцинантних слика које превасходно дотичу жанр-сцене, а повремено улазе у интимне просторе крхких али битних доживљаја.

Трећи део пак инсистира на оштро резаним фрагментима, који као кроки цртежи бележе извесна психолошка стања, час доста апстрактна, час с виднијим реалним поводима доживљаја. Можда је у том делу *Одблесака* Милан Вучићевић најближи енергији класичне кратке лирске песме.

Коначно четврти део ове атипичне, одличне књиге, у виду поеме кумулира асоцијативно богате фрагменте током календарских мена у песниковом животу и животу његове породице: болест оца, самооптужујуће емоције поводом смрти, коначни излаз у некој скоро наднаравној лежерности... Јер како рече Црњански: *Човек се џеши на крају*. У поднаслову ове поеме стоји и песникова одредба „ткање токова свести”, које нас усмерава ка видљивим песниковим везама са (нео)надреализмом. Пратећи и, на изванредан начин, креативно користећи технику аутоматског писања, наш лиричар у ствари сто година старом техником гради врло концентрисан, недигресиван текст, који као да по телу (пролазног доба) тетовира детаље, асоцијације, коментаре, мисли...

Ако се у прошлој књизи емоција Милана Вучићевића посебно ефектно вртложила око дискретно бележених успомена на рат, у *Одблесцима* песник центар лирског интереса проналази у судбини породице, смештајући своје биће у позицију лирског субјекта, као медијатора између остарелих родитеља (мајке и оца) и потомака (сина, рецимо). Ти интимни, повремено и тајанствени моменти боје ову књигу аутентичном присношћу, враћајући песника у тихи центар животног смисла и окружујући га сложеним и нерасутим теретом емоција.

Дуго сам одлагао критичко писање о *Одблесцима*, тим више што волео сам их као тихог пратиоца властитих дана и животних избора. Сада при крају текста о њима, могао бих да додам да је реч о једној од најбољих песничких књига на нашем језику током 2008. године. *Одблесцима* се Милан Вучићевић песнички суверено објавио на централној мапи данашње српске лирике.